

Yazarlar

» İsmet BERKAN iberkan@hurriyet.com.tr

Asker, hukuka ve demokrasiye ne kadar saygılı?

BAZI şeyler inkar edilemez netlikte.

2000'lerin başlarında Genelkurmay Başkanlığı, sizin benim vergilerimle çeşitli internet alan isimleri satın alıyor.

Sonra bu alan isimleri üzerinden yayın yapan türlü çeşitli internet siteleri kuruyor.

Bu sitelerde yalan haberler, manipülasyonlar, provokatif şeyler yayınlanıyor.

Sitelerde sadece Türk milletine yalan haber yayılmıyor, aynı zamanda Genelkurmay kendi hükümeti aleyhine de kara bir proganda faaliyetine girişiyor.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Genelkurmay'ın kurduğu sitelerdeki yalan haberleri delil kabul edip Adalet ve Kalkınma Partisi için kapatma davası açılıyor. Haberlerin yalan olduğu Anayasa Mahkemesi kararıyla kesinleşiyor.

* * *

Sonra bütün bunlar ortaya çıkıyor, 2009 yılında.

Genelkurmay ortaya çıkanları yalanlamıyor, 'Evet' diyor, 'Yaptık ama biz bunu Başbakanlığın bize verdiği talimatla yaptık.' Talimat aranıyor, bulunamıyor. Anlaşıyor ki, Bülent Ecevit'in başbakanlığı dönemindeki bir genelgeye dayanıyor Genelkurmay. O genelgeyi alabildiğine geniş yorumlamışlar, kendilerine böyle bir vazife çıkarmışlar durduk yerde. Sonra da yalan haber yayma sitelerini kurmuşlar, bize yalan söylemişler, kendi hükümetleri aleyhinde deli gibi çalışmışlar. Bütün bunlar emir komuta zinciri içinde ve emirle olmuş. Daha yeni bu konuda dava açıldı, iddianame yazıldı, merak eden açsın okusun.

Tamam da, benim anlamadığım şu: Bu gerçek 2009'da kamuoyu tarafından öğrenildikten sonra Genelkurmay ne yaptı? Mesela Türk milletinden özür diledi mi? 'Üstümüze vazife olmayan işlere kalkıştık, hukuku çiğnedik' diye itirafta bulundu, en ufak bir kurumsal pişmanlık belirtisi gösterdi mi?

Hayır, tam tersine, sorumluluğu daha alt seviyelerdeki albay-binbaşı gibi subayların üzerine yıkmaya çalışan bir yazı yazdılar savcılığa.

Oysa o andıçlar, o planlar, hatta belki sitelerdeki o metinler bile komutanların bilgisi, onayı olmadan yayınlanamazdı.

* * *

Şimdi bu davada hakkında yakalama kararı çıkarılan yeni subaylar yüzünden Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları istifa ediyor, 'Personelimin haklarını savunamaz hale geldim' denilerek.

Bütün millete yalan söyleme, kendi hükümeti aleyhinde kara propaganda yapma konusunda tek bir idari soruşturma bile açmaz, en ufak bir pişmanlık belirtisi göstermezseniz, doğal olarak merak edilir: Hukuka ve demokrasiye söylediğiniz kadar bağlı mısınız?

Normal bir demokraside, internet andıcı gibi bir konu sadece savcının ve mahkemenin konusu olmaz. Demokratik hesap verebilirliğe inanan kurumlar da çıkar hesap verir, gerekirse özür diler.

Bizde üste çıkılmaya çalışılıyor. Bu kadarı da fazla değil mi?

'Son kale düştü' mantığı

CUMA akşamüzerisi komutanların istifası haberi duyulduğundan beri, en azından benim gözlemleyebildiğim çevrede elle tutulur bir üzüntü var.

'Acaba neden hepsi birden istifa etti' merakına bile baskın çıkan bir üzüntü.

Bu üzüntü duygusunu merak ediyorum açıkçası. Neden insan hiç tanımadığı, gündelik mesaisinde neler yaptığını bile tam bilmediği insanların görevlerinden ayrılmasından üzüntü duyar?

Biraz basmakalıp gözükebilir belki ama ben bu üzüntü duygusunun kendilerini laik-Atatürkçü olarak tanımlayan kesimlerde çok daha yoğun olduğunu düşünüyorum.

* * *

Bizim hep, demokratik bir ülkede ordunun rolü konusunda kafamız karışık oldu. Orduyu 'demokrasinin güvencesi' olarak gören hatırı sayılır miktarda insan yaşıyor aramızda.

Modern, özgürlükçü demokrasi kabaca üç ilkeye dayanır: Gücün mutlaklaşmasını engelleyen denge-fren mekanizmaları, hukukun üstünlüğü ve hesap verebilirlik.

Bizde, gerçek bir kuvvetler ayrılığı ve hukukun üstünlüğüne dayalı denge-fren mekanizmaları bir türlü tam olarak oluşmadı. Bunun olmaması, yönetimde otoriterleşmeyi ve dolayısıyla hesap vermemeyi kolaylaştırıyor.

Benim anladığım, pek çok kişinin gözünde ordu, kendine demokrasi adını veren başka hiçbir ülkede olmadığı kadar

denge-fren mekanizması olarak görülüyordu Türkiye’de.

Oysa denge-fren mekanizmasının demokratik ve hukuki meşruiyete sahip olması gerekir demokrasilerde. Ordunun bu atfedilen rolü, ne demokratik ne de hukuki meşruiyete sahip, izaha bile gerek yok.

Bugün komutanlar istifa etti diye üzülenler, işte bu dengesiz-frensiz demokrasiden ürkenler. Bu ürküntüyü iyi anlamak ve o endişelere cevap vermek Türkiye’nin görevi.

Ama şunu da unutmamak lazım: O görev, yani yönetimin otoriterleşmesini ve demokratik hesap verebilirlikten uzaklaşmasını önleme görevi, hiçbir biçimde ordunun görevi olamaz.

Askere ‘Rejimin son kalesi’ diye bakmak, onu öyle görmek, rejimin demokrasi dışı olmasını da desteklemek demektir.

* * *

Ama rejimin denge-fren mekanizmalarından yoksun kalması, gücün mutlaklaşması da bir demokrasi için kabul edilebilir değildir.

Komutanların istifası, evet istenmeden de olsa sivil demokrasiye bir katkı niteliğinde ama sadece katkı bu. Sivil demokrasiyi bizim kurmamız lazım, başkasının getirip bize hediye etmesini bekleyemeyiz.

Bir rejimin demokratikliğinin ölçüsü de, gücün kontrol edilebilir olması ve hesap verebilirliği ile doğru orantılı.

O yüzden, ‘son kale’ düşmedi; öyle bir kale zaten yoktu.

31 Temmuz 2011

© Copyright 2011 Hürriyet - Doğan Yayın Holding

Tüm Haberler

Hürriyet
Kurumsal

Hürriyet
USA

Hürriyet
Avrupa

Hürriyet
Emlak

Yenibiris.com

Hürriyet
Aile

Hürriyet
Oto

İddaa

Avrupa
Birliği

DYH

